

...vrednosti in upravniški prostori
2667 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2667 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

...Year XXVIII. Cena lista je \$6.00

Printed on second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Senator Borah se je tudi pridružil burboncem in je proti reviziji ustave

Govoril je Roosevelt, da ima predsednik veliko oblast v mejah sedanje ustave in ne potrebuje nobene revizije. Green je sklical izredno sejo eksekutive za razmotrivanje, kako omejiti oblast federalnega vrhovnega sodišča in kako popraviti škodo, katero je sodišče prizadajalo unijam z razveljavitvijo NRA

Socialisti blokirali nakupni davek

Washington, D. C., 3. jun. — Senator William E. Borah je v svojem večeršnjem govoru po objavi Rooseveltove predloge spremembe forme ameriške vlade na način, da bi bila v skladu z "new dealom."

Uspeh je najbrž le začasen

Hartford, Conn. — Socialistični senatorji so v gornji zbornici blokirali akcijo za sprejetje kupčijskega davka, ki grozi prebivalstvu države Connecticut. Poslance starih strank so prisilili, da so zakonski načrt razdelili in bo prišlo vprašanje subvencioniranja okrajev separatno na dnevni Originalni načrt je vseboval davčne določbe in delitev davka po okrajih.

PLAČE V ILLINOISU SE VEDNO CEPAJO NAVZDOL

Chicago. — (FP) — Delavski položaj se tudi v illinoiskih industrijah ne izboljša. Državni delavski department poroča, da je bila v aprilu uposlenost nekoliko višja ko v marcu, toda plače so padle. Število uposlenih se je zvišalo za 1.3%, medtem ko je plača padla za 1.3%.

Nadaljnjih pet eksekucij tatov v Rusiji

Moskva, 3. jun. — Blagajnik tovarne železniške postaje in štirje njegovi sokrivci so bili večeraj ustreljeni v Leningradu zaradi tatvine in poneverbe.

Nov ultimatum katoliški cerkvi v Nemčiji

Berlin, 3. jun. — Baldur von Schirach, vodja nacističnih mladinskih organizacij, je večeraj vrzel rokavico katoliški cerkvi v Nemčiji, ko je izjavil, da katoliška mladina mora priti pod kontrolo nacije.

Segler se vrne v Evropo

New York. — Gerhart Seger, nemški socialist, ki je senzacionalno pobegnil iz koncentracijske kempe in se je dalj časa nahajal v Ameriki na govorniški turneji, se je danes vrnil v Evropo. Newyorški socialisti so mu pridržali poslovlilni večer.

Domače vesti

Obiski
Chicago. — Gl. urad SNPJ so zadnje dni obiskali: Frank Stern in Joe Lang, Herminie, Pa.; John E. Oblak, Fred Oblak, Martin Oblak in Mary Oblak, Cleveland, O.

Nesreča v rovu

Piney Fork, O. — Joe Strajnar, večletni član SNPJ, se je 28. maja ponesrečil v tukajšnjem premogovniku pri delu. Pobil je bil na glavi in nogi. Zdravi se doma.

Novi grobovi v Clevelandu

Cleveland. — Nagle smrti je umrl Anton Medved, samec, star 45 let in doma iz Sv. Križa pri Litiji. V Ameriki je bil 22 let in tu zapuščal dva brata. — Dalje je umrl Vincent Sever, po domače Zorčev, star 26 let in rojen v Ameriki. Bolan je bil le teden dni in tu zapuščal starše, šest bratov in štiri sestre.

Nov grob v starem kraju

Cleveland. — Mary Novak je prejela žalostno vest, da je v Sv. Križu pri Sežani na Primorskem umrla njena mati Marjeta Bole v starosti 68 let. V Združenih državah zapuščala sina in hčer, v Argentini pa drugega sina.

Vesti iz Argentine

Buenos Aires, Arg. — V Paternalu sta bila pred kratkim poročena para Ivan Sivec in Roza Berginc ter Anton Lazar in Marija Hraš. — Petletna Zorka Hvala je umrla za posledicami težke telesne poškodbe.

Stadion drugič odrečen Coughlinu

Klerofašist vztraja in debatira o svobodi govora
Chicago. — Robert J. Dunham, predsednik odbora za čikaške parke, je v soboto prejel telegram, dolg 343 besed, od "fathra" Coughlina, ki protestira proti odloku tega odbora, ker je zadnji teden soglasno zavrgel Coughlinovo prošnjo za najem stadiona v Grant parku za njegov šport v Chicagu. Dunham je odgovoril Coughlinu, da sklep odbora za parke ostane nespremenjen.

Coughlin se v svojem dolgem telegramu sklicuje na ustavo, ki jamči državljanom svobodo govora in pobija argument odbora, da čikaški parki ne smejo služiti za politična zborovanja o spornih vprašanjih. Zupnik poudarja, da odbor za parke ni dosleden, kajti dovolil je že mnogo zborovanj takšnega značaja.

Volilci v Švici odklonili švicarsko Niro

Bern, Švica, 3. jun. — Švica je večeraj glasovala o načrtu, ki je bil podoben ameriški Niri in katerega so iniciatorji socialisti. Načrt je nudil federalni vladi moč za reguliranje minimalne meze in farmarskih cen ter pobiranje brezposelnosti. Volilci so pa načrt odklonili s 566,000 glasovi proti 426,000. Ta referendum je v soboto zvečer izjavil izgrede med fašisti in socialisti v Ženevi. Nekaj oseb je bilo ranjenih in vodilni fašisti so bili aretirani.

Nacijska policija v katoliških zavodih

Skofje hočejo kontrolo nad cerkvenimi fondii

Berlin. — Nacijska policija je zadnje soboto navallia v urad tukajšnje katoliške dobrodelne organizacije, aretirala več oseb in zasegla dokumente. Avtoritete pravijo, da je ta organizacija sodelovala z nunami in menihi, ki so na skrivnem poslali velike vsote na Holandsko in v druge države in proti katerim se sedaj vrši obravnava.

Katoliška duhovščina je silno alarmirana in skofje so že naznanili, da bodo apelirali na Vatikan za dovoljenje, da pridejo vsi fondii katoliških organizacij pod njihovo kontrolo. Oni menijo, da ne bi prišlo do sedanjega konflikta med katoliki in nacijskimi avtoritetami, ako bi bila taka kontrola v njihovih rokah.

Ta poskus skofov, da dobe popolno kontrolo nad fondii katoliških organizacij, ni prvi. V zadnjih mesecih so že večkrat apelirali na Vatikan, naj jim poveri finančno administracijo samostanov in drugih katoliških zavodov, a so bili vselej odbiti. Katoliška cerkev lastje velika posestva, cerkve in druga poslopja ter zaklade, ki jih je zbrala v zadnjih stoletjih in je najbogatejša organizacija v Nemčiji.

Nacijske avtoritete v Stolbergu so pretekli teden aretirale dva katoliška duhovna zaradi njihovih "protidržavnih" govorov. Dalje so odredile, da mora jezuit John L. Asmenn, ki je dejal, da je bil rojen v Buffalu, N. Y., zapustiti Nemčijo v prihodnjih desetih dneh. Asmenn se je zameril nacijem, ker je branil svojo religijo proti poganskemu gibanju, ki je dobilo močan zamah, odkar je Hitler prišel na krmilo Nemčije.

Konec racinske stavke; delna zmaga

Ostra borba trajala 80 dni
Racine, Wis. — Stavka 2500 delavcev pri J. I. Case Company, ki je trajala 80 dni in izzvala ostre konflikte med mestno upravo in podjetniškimi organizacijami, je bila v soboto zaključena z delno zmago delavcev. Zadnje sredo so stavkarji odklonili sporazum, toda v soboto so ga sprejeli, ko je družba pojasnila dvomljive točke.

Antižidovska kampanja v Mehiki

Mexico City, 3. jun. — Nacionalistična organizacija "Zlate srajce", kateri načeluje Nicolas Rodriguez, je naznanila, da bo odločno pobijala vse židovske aktivnosti v Mehiki. Predsedniku republike Cardenasu bo predložila peticojo z 200,000 podpisov, ko se vrne s počitnic v glavno mesto.

Se ena ladijska nesreča v Rusiji

Moskva, 3. jun. — Dvanajst delavcev je utonilo v Volgi in 16 je bilo rešenih, ko se je motor na ladijca, ki je prevažala delavce na delo, prevrnila pri Jaroslavu.

Novi nemiri v Španiskem; dva ubita

Saragossa, Španija, 3. jun. — V Novallasu so izbruhnil izgrede med socialisti in monarhisti. Civilni gardisti so streljali na izgrede in dva sta bila ubita, pet pa težko ranjenih.

OPERATORJI PODPIRAJO GUFFEYJEV NAČRT

Ce bo sprejet, bodo lahko določali cene premogu

Washington, D. C. — (FP) — Govorice o splošni stavki v industriji mehkega premoga in o regulaciji te industrije na podlagi Guffejevega zakonskega načrta so izzvale največ pozornosti na konferenci baronov premoga in voditeljev organiziranih rudarjev.

NADOMESTILO ZA PRAVILNIK

John L. Lewis, predsednik UMWA, je dejal, da operatorji, ki kontrolirajo 75 odstotkov produkcije mehkega premoga, podpirajo Guffejev načrt. Opozicijo vodijo le velike javno-napravne družbe, železnice in jeklarske kompanije, ki obratujejo svoje premogovnike. Železniške družbe se boje, da bodo operatorji lahko navijali cene, ako bo načrt sprejet v kongresu in s tega stališča vodijo opozicijo.

Odloki vrhovnega sodišča, s katerimi je ubilo zakon obnove, so povzročili, da operatorji posvečajo večjo pozornost Guffejevemu načrtu. V njem vidijo nadomestilo za razveljavljeni pravilnik, ki jim je nudil mnogo ugodnosti. Voditelj UMWA tudi trdi, da vladna regulacija kompeticije v premogovni industriji pomeni več dobička za operatorje, ker bodo lahko določili cene in želi druge ugodnosti in zaradi tega se bodo bolj zedinili med seboj in pristali na zahteve rudarjev, ki hočejo zvišanje meze in krajši delovni teden.

Guffejev načrt določa ustanovitev posebne federalne komisije, ki bi regulirala produkcijo ter federalnega delavskega odbora, katerega naj bi tvorili predstavniki delavstva in operatorjev. Člane tega odbora naj bi imenoval predsednik Združenih držav ter jim poveril oblast obravnava industrijskih sporov. Druga značilnost načrta je provizija, naj vlada kupi premogovnike, katerih obratovanje je zvezano z visokimi stroški, in jih vrže iz produkcije.

Sedanja pogodba med rudarji in baroni premoga poteče 16. junija in pogajanja med prizadetima strankama glede sklenitve nove pogodbe so se razbila, ko je vrhovno sodišče razveljavilo pravilnike. To je deloma vzrok, da so tako voditelji rudarjev kakor operatorji aktivni v kampanji za sprejetje Guffejevega načrta, ki naj bi nadomestil pravilnik za premogovno industrijo, ki ga je vrhovno sodišče poleg drugih razveljavilo pravilnikov. To je deloma vzrok, da so tako voditelji rudarjev kakor operatorji aktivni v kampanji za sprejetje Guffejevega načrta, ki naj bi nadomestil pravilnik za premogovno industrijo, ki ga je vrhovno sodišče poleg drugih razveljavilo.

Kitajska kapitularala pred Japonsko

Pristala je na vse zahteve japonskega ultimata

Tokio, 3. jun. — Kitajska narodna vlada je pristala na vse zahteve, ki jih je stavila Japonska v zvezi s konfliktom v severni Kitajski. Popolna kapitularacija, pravijo opazovalci, pomeni hitro poravnavo kitajsko-japonskega spora.

Ena zahtev v ultimatu, katerega je Japonska naslovila Kitajski, je bila, da mora takoj odstaviti generala Hsueh-čunga, gubernerja province Hopei, katerega je tokijska vlada obdolžila kot voditelja antijaponskih aktivnosti v severni Kitajski. Japonska je zapretila, da bo bombardirala mesta Peiping, Tientsin in Kalgun, če se bo Kitajska upirala njenim zahtevam.

Shangaj, 3. jun. — Kitajski diktator Chiang Kaišek se je sestel z visokimi uradniki nankingške vlade in gubernerji severnih provinc na posebni konferenci, na kateri so razpravljali o japonski zahtevi, ki je, da mora Kitajska dovoliti Tokiju vladno kontrolo nad vsemi provincami severno od Rmene reke. Japonci pravijo, da v teh provincah prevladujejo slične razmere kakor v Mandžuriji, dokler je niso zasedli.

Druge zahteve Japonske so, da mora Kitajska dovoliti gradnjo japonskih letališč in brezžičnih postaj v vzhodni Mongoliji kakor tudi nastanitev japonskih garnizij na tem ozemlju. Ta zahteva jasno kaže, da bo Japonska okupirala vzhodno Mongolijo in s tem utrdila svojo pozicijo proti sovjetski Rusiji.

Rudarji pozvani na štrajk 16. junija

Jeklarski delavci v Cantonu končali boj
Washington, D. C. — Eksekutiva rudarske unije United Mine Workers of America je te dni pozvala vse organizirane rudarje v svojem področju, 450,000 po številu, naj zastavkajo 16. junija, ako ne bo do tega dne dosežen sporazum z lastniki mehkega premoga. Uključene so vse države, izzeta je le Kanada. Dne 16. junija poteče pogodba med to unijo in baroni mehkega premoga in glede nove pogodbe se še niso zedinili, čeprav teko pogajanja že več tednov.

Prva zmaga lesnih delavcev na zapadu

Bremerton, Wash. — Gozdarski in lesni delavci, katerih je 40,000 na stavki v Washingtonu in Oregonu in se stavka še vedno širi, so doživeli prvo zmago, ko se je podala McCormack Lumber Co. Pogodbo je podpisala za 40-urni tednik in 50c minimalne plače — pet centov več ko prej.

Predsednik republike Urugvaja obstreljen

Montevideo Urugvaj, 3. jun. — Gabriel Terra, predsednik urugvajске republike, je bil večeraj obstreljen in lahko ranjen v prostorih za dirke v Maronasu. Njegov napadalec je bil nacionalistični poslanec in pristaja opozicije Bernardo Garcia, ki je bil na mestu aretiran in odveden v zapor.

DUNAJSKA POLICIJA OBTOŽENA BRUTALNOSTI

Socialistični list razgalil strašne razmere v zaporih

TUDI OTROCI MED ZRTVAMI

Praga, 3. jun. — List "Arbeiter Zeitung", glasilo avstrijskih socialistov, ki izhaja v Pragi, odkar je avstrijski fašizem strl revolto dunajskih socialistov, je v eni zadnjih števil objavil poročilo o brutalnem postopanju policije napram ženskam in mladim dekletam, ki jih zasačuje pri razpečavanju socialističnih tiskovin ali pri poseanju strankinih zborovanj. Brutalnost policije je opisala neka mlada socialistinja, ki je bila aretirana in vržena v zapor. Ta opis postavlja na laž kancelarja Schuschniggga, ki je v nedavnem govoru zanikal obdolžitev o trpinčenju političnih jetnikov v avstrijskih zaporih.

"Mlade ženske, ki so prvič aretirane, so pridržane v policijskih zaporih, ki imajo samo eno celico za ženske, eden ali dva tedna," je rečeno v opisu. "Vržejo jih med kriminalce in prostitutke, katerih umazane stori-je morajo poslušati noč in dan. V celicah ni postelj in jetniki morajo ležati na golih deskah."

"Iz teh zaporov pošljejo jetnike na centralno policijsko postajo, katere jetniške celice so tako natrpene, da sta v vsaki, ki ima prostora samo za eno osebo, dve ali tri jetnice. Tu morajo ležati na slamnjačah, katere vsak dan izmenjajo in so zaradi tega vse jetnice izpostavljene nalezljivim boleznim. Do zadnje gladovne stavke so jim avtoritete dovolile samo 30 minut gibanja na prostem na dan, po stavki pa smejo iti na prosto samo trikrat v tednu. Jetniški pazniki sicer ne prečepajo političnih jetnic, navadno pa so tepene takoj po aretaciji. Drugače se godi političnim jetnikom, ki jih v zaporu strahovito mučijo in trpinčijo."

"Fašistična policija vlačil v zapore celo otroke, ako izvrše kak politični prestopok. Neka šestnajstletna deklica, hči čehoslovaškega državljanca, ki je vtihotapljala socialistično glasilo v Avstrijo, je bila na dveh sodiščih obsojena na šest mesecev zapore zaradi enega in istega prestopka."

ŠTEVILO MRTVIH V INDIJANSKIH RASTE NA 40,000

Simla, Indija, 3. jun. — Velika potresna katastrofa v provinci Balučistan je najbrž vzela 40,000 človeških življenj. Kolikor je bilo doslej poročilo, so bila nepopolna in večinoma neuradna. Po teh poročilih je bilo samo v mestu Quetta 26,000 oseb ubitih. V potresni coni kar mrgoli vojaštva. Velika nevarnost je, da izbruhnejo nalezljive bolezni. Ognjenik v bližini Quette je začel bruhati lavo, kar je povečalo paniko med nesrečnimi prebivalci.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year...

Advertisement rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned.

Member of the Federated Press

Dropiž

Clevelandska Ameriška Domovina, slovensko glasilo klerofašistov Coughlina...

Klerofašistični fantje so "all wet". (Potrebno je, da gredo še v šolo k "vsevednim" Slajetom, Hagonom in Trunkom!)

Hearstov tisk je v očiti službi Mussolinijevega in Hitlerjevega fašizma.

Tako delajo veliki "bojevniki za demokracijo" in prav nič jih ni sram.

Ne bomo rekli, da lemontska Ave Marija podpihuje Mussolinija, naj le napade in kolje Abesince ter okupira Abesinijo v vzhodni Afriki.

Iz teh vrstic se lahko izvaja, da nekrščanska Abesinija ni vredna neodvisnega obstoja in Mussolini bi nekako imel prav, da te divjake podvrže svoji imperialistični kontroli in omogoči svojemu zavezniku papežu, da paganske Abesince katolizira in "civilizira" na enak način kakor je Rim "civiliziral" v devetem stoletju slovenske "divjake".

Med tem pa poroča zagrebška Istra, da je že mnogo Italijanov v vzhodni Afriki — morda je med njimi tudi kateri primorski Slovenec! — ki jih je tiran Mussolini poslal tja, da "civilizirajo" Abesince, dezertiralo na abesinsko stran in "krščanske krvi žejni" Abesinci so jih prijateljsko sprejeli.

Jezuit Wilfred Parsons, urednik katoliškega jezuitskega tednika "America", se ne strinja s fanti pri Ameriški Domovini, ki pravijo, da je Coughlin "visok do neba v svoji logiki, do čim smo mi (socialisti) tako nizki napram Coughlinu kakor črvček globoko v zemlji".

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Glas z dežele

Lemont, Ill.—Mislim, da nikdo več ne dvomi danes o tem, da živimo v dobi večnih obljub.

Tako je tudi naša vlada pod predsedstvom Roosevelta poklicala iz nje neznanega kontinenta plavega "orla" v aktivnost, da bi nam on izposloval to, česar vlada sama ni zmožna izposlovati, namreč ljudski zakon, ki se glasi takole: "Salus populi suprema est lex."

Mi pa se danes nahajamo v isti mizeriji v zvezi z "in articulo mortis", kot smo se nahajali ob začetku izbruha strašne in neupojgljive krize in tri leta trajajoče suše, trzej, dragi rojaki, naj se vam ne zdi čudno pri srečanju, ako nas slišite glasno ali polglasno mrmljati v tem obupnem času oni žalostni in pomembni veri rekoč: "Nos dulcia liquimus arva, nos patriam fugimus" — mi zapuščamo naša sladka polja, mi bežimo iz naše domovine.

Da pa ne bom pretiranski in ne brezsrčen, kot je bil naš bogonarava v zadnjih treh letih, hočem pokazati, da sem pravičen sodnik in povedati celi javnosti, da se je v tem letu še dosedaj pokazala zelo milostljivo in veličastno.

Baš sedaj, ko to pišem pri odprtem oknu, opazujem krasno razvito in v bel plašč ogrnjeno "spireo van houtii", kako se ponosno klanja meni kot svojemu nadzorniku ter istotako vsem svojim sosedam. Malo naprej se širokoustijo ponosni "Green leaved Japanese Barberry" in še malo naprej čez vse krasno lepi mnogobarvni tulipani pod "Catalpa Bungli", kateri so v največji časti na Holandskem in Danskem, ko je bil en sam prvi cvet pred nekaj leti na Holandskem na javni dražbi prodan za en milijon in 12.000 goldinarjev.

Ob vsem tem pogledu pa se ne da čut veselja in zadovoljstva zamortiti; čutim ob tej priliki čut, kakršnega sta čutila gosp. grajščaka z Dolenskega, ko sta bila zajeta od Turkov, ko sta se skrivala v usodepolni noči v vrtu turškega sultana za grmovjem krasno razevetlega španskega bezga; ali pa kot turški princ, ko je zagledal v bliedi mesečini, ko je čakal na "talisman" po dogovoru njenih "zdravnikov" in rešitelj iz barama — prihajati naproti k njemu, pa je vzkliznil: "Oj ti čar vseh čarov!" Jaz pa nasprotno k temu: Oj ti narava, skrivnost vseh skrivnosti!

In kako ne? Pripeljte mi umetnika in vse umetnike, pa ne bodo mogli narediti samo edine cvetke vse svoje življenje kot jih narava napravi v tako kratkem času z različnimi vonji.

Torej narava je lepota, krasna in skrivnostna; a obenem pa je kruta in sebična. Vsaj napram meni je kruta. Zakaj me ne seznanj z družico, katero bi pooblastil čez svoje lepe "farme" za svoje dedinjo in bi mi pomagala v poletnih hladnih večerih zapeči: "Sveta noč, izliva ti mir nebeški v srce, potnik pokoj naj dobi in obriše si solze..." No, naj nikdo ne misli, da sem darwinist, pa tudi ne, da sem "lalty" — to je od ljudi — "the people as distinguished from the clergy." Ne, jaz sem pričen in umen, učence skrivnostne narave in pripravljam svoje telo vrednim izreku: "Mens sana in corpore sano."

Končno pa naj bo še omenjeno, da so mi ostali živo v spominu zadnji denjedeljski, od 26. maja povsem novi in mladi obiskovalci iz velikega Babilona. Pod ži-

gavim vodstvom, ne vem, vendar vem, da pod vodstvom mojega prijatelja Franka B. iz Cicera, v kateri družbi je bil tudi tajnik od dne "D". Vsem izrekam svojo zavezljivo zahvalo in vam ključem: Na ponovno svidenje!

Zal, da mi čas ne dopušča do nadaljnjega pisanja, da bi natančno opisal vsej javnosti svoje doživljanje, ki so podobni "žrtvam razmer", toda upam, da moj "dnevnik" bo vse živeče zadovoljil s tem, kajti ta vam bo povedal vse podrobnosti od mojega mladostnega življenja do sive starosti; povedal bo tudi, kako sem izkral in še iščem pomoči v tej krizi, pa je ne morem najti. Povedal vam bo, da sem bil še pred kratkim dobro stoječ kmet in da mi je bolezen, nesreča in smrt pobrala vse prihranke in me spremenila v potapljalčico se ladjo, za trs privezano. Povedal vam bom, da sem se svojočasno predstavil prečast. gosp., ko sem iskal svoje utehe in pomoči, zastavljajoč mu desetkrat več vredno svoje premoženje — pa vse zaman! Moj nazdrav je bil slični onemu slove, delegata v vojnem času k predsedniku Združenih držav Wilsonu. — "Wilson, Sloveni moriturci te salutant!"

Različnega in krasnega gradiva imam pri rokah, samo urediti ga je treba in obelodaniti. Svetovno "kroniko" imam v svoji oblasti in poročila o dogodkih celega sveta za 75 let nazaj, o komentarjih in tako dalje in tako dalje.

Posiljam vsem zavednim moj pristrčni pozdrav, posebno pa še mojim nedeljskim obiskovalcem!

Frank Plesko.

O Thomasovem shodu

Sharon, Pa.—Oni dan smo čitali v tukajšnjem angleškem dnevniku, da bo 21. maja govoril na socialističnem shodu v Youngstownu Norman Thomas. Tako se je nas zbralo nekaj skupaj in smo se omenjenega dne proti večeru odpravili v 14 milj oddaljeni Youngstown, da slišimo Thomasa.

V Central Auditorium, kjer se je vršil shod, smo prišli nekoliko zgodaj. Kmalu pa prično prihajati skupaj ljudje. Prišel je tudi govornik, katerega je prišlo poslušat več sto ljudi. Zastopana je bila dobro tudi girardska naselbina.

Tema Thomasovega govora je bila "Choice Before Us" ali naša izbira. Rekel je, da je v Ameriki še čas, da si ljudstvo izbere, v katero smer naj krene — fašistično diktaturo ali v smer kooperativne človeške družbe. V povratku v "old deal" ni izhoda. "New deal" je fiasko. Z nadaljevanjem kapitalizma pa obstoji nevarnost fašistične diktature. Možen je tudi državni kapitalizem, če se na vladi utrdi srednji razred, toda delavstvo in konzumenti pod takim sistemom bi ne imeli nobene besede. Pomagale tudi ne bodo kakšne patentirane medicine, ali pa nas rešil kakšen mesija. Rešitev je le v delavski organizaciji, ki ima za načelo zgraditev nove vzajemne družbe — Cooperative

Commonwealth, kakor jo on imenuje.

Edino če se ameriško delovno ljudstvo združi s tem namenom, lahko uspešno nastopi proti kapitalizmu ter njegovim odrešenikom a la Long in "father" Coughlin. Omenil je "new deal" in rekel, če je kdo tako naiven, da bi mislil, da bi socialisti znižali število molznih krav, ko pa narod potrebuje 75 do 80 odstotkov več mleka. Povedal je tudi, da se je pod "novim dealom" zvišalo število multimilijonarjev, ki imajo nad milijon letnih dohodkov, z deset na 46. Govoril je o položaju v južnih državah, kjer so plantažniki organizirali nočne jezdece, ki terorizirajo delavce, ker so se drznili organizirati svojo unijo in pristopili vanjo.

Longa in "fathra" Coughlina smatra za najvevarnejša demagoga. Citiral je Huey Longa, ko je rekel, da ni treba, da bi kdo razumel njegov načrt, ampak naj kar zapre oči in njemu verjame. On in Coughlin govorita slično kakor sta govorila Mussolini in Hitler. Slednji je govoril le še bolj radikalno in še več objuboval. Znano je pa vsem, kaj sta storila, ko sta prišla na krmilo.

Tudi demokratije in "new deal" so dosti objubovali, med drugim tudi znižanje carine. Znano je pa, da je sedanji carinski zid najvišji v zgodovini Združenih držav.

Citiral je nekega kapitalista, ki je leta 1929 rekel, da so krizo povzročile delavske unije in pa radikali. Resnica je, da so polom povzročili "big boys", ki so sedeli udobno. Bog je bil v nebesih, Hoover v Beli hiši, Morgan pa na Wall streetu. Bedasto je misliti, da je kakšen človek tako velik in mogoč, da bi povzročil sedenje krizo. Povzročil je ni noben Hoover, ampak ameriški kapitalizem in njegovi prijatelji.

Po govoru mi je bilo stavljenih tudi mnogo vprašanj, med drugim tudi o razliki med komunizmom in socializmom. Odgovoril je, da socializem želi obdržati civilno svobodoščino v vsakem času. Nevarnost v Ameriki niso rdečkarji, ampak reakcionarni kapitalizem. Povedal je mnogo zanimivih stvari in človek ga z zanimanjem poslušal. Govori brez napa in tudi ne brez humorja. Mislim, da kdor ga je že slišal, mu ni bilo žal.

Shod je aranziral socialistični klub, ki je še mlad, toda kakor je videti se lepo razvija. Nastopil je tudi tajnik državne organizacije. Dasi še mlad po letih in tudi v stranki — pristopil je 1931 je napravil dober vtis zrelega človeka. Dasi je shod trajal dalj časa in smo prišli domov pozno, se ni nikdo od nas kesal, ker v zavesti smo bili, da smo večer porabili v korist in pouk, ki se ne dobi ob vsakem času. Bil je večer, ki bo gotovo ostal mnogim v spominu.

Josephine Cvelbar.

Novice iz zdravilišča

Hot Springs, Ark. — Kar se dela tiče, je tukaj še dosti dobro. Ljudje večinoma delajo za vlado ali pa farmajo — zadnje največ. Kot znano, so tukaj vladne toplice, ene največjih v Ameriki in ljudje prihajajo semkaj z vseh krajev in delov sveta. Nekateri pridejo na počitnice, naj-

več jih pa pride zdraviti se za razne bolezni.

V tukajšnjih toplicah je voda silno ozdravljiva. Iz zemlje prihaja tako vroča, da se človek ne more umivati z njo, ker je prevroča. Največ ljudi pride sem radi kroničnega revmatizma in živčne odpovedi ter za številne druge bolezni. Več ko polovica teh ljudi ozdravi v enem ali dveh mesecih. Poleg toplic jim pomagata tudi narava sama, ker je vse tako lepo — en sam park. Tudi podnebje je čisto in blagodejno.

Zalibog je dandanes dosti ljudi, ki so potrebni toplice, a ni sredstev za semkaj priti. Depresija jim je požrla denar in zdravje. Če kdo želi kakšen nasvet in informacij glede tukajšnjih toplic, sem mu radevolje na razpolago; le zopark naj priloži za odgovor. Pozdrav vsem čitatelem Prosvete, ki je najboljši slovenski list v Ameriki, katerega želim veliko naročnikov.

Antonia Stare, 233 Whittington Ave., Hot Springs, Ark.

Vesti iz vzhodnega Oha

Bridgeport, O. — Dne 25. maja je imelo društvo št. 358 SNPJ na Power Pointu svoj piknik. Dan prej je hudo deževalo in sem mislil, da piknika ne bo. Vendar je pa drugo jutro solnce na vse zgodaj posijalo in je bil dan kakor nalašč za izlete v pristo naravo.

Tako se odpravim s svojo družino in "lizo" na Power Point. Najprvo se ustavimo pri sobratu M. Tušku, ki ima trgovino. Bil je ravno pripravljen za odhod na piknik. Povabi nas v hišo, kjer nam soproga napravi okrepčilo. Kmalu je pa prišel čas, da se odpravimo na piknik. Ko pridemo k mrzlemu studentcu, je bilo na pikniškem prostoru že precej ljudi. Kmalu nato so pričeli prihajati v trumah. Prišli so iz Girarda, Salema, East Palestine in tudi Canonsburg, Pa. je bil zastopan po sobratu Rupniku. Udeležba dobra in prostor kakor nalašč za take priredbe. Godbi so imeli kar dve — Tuškovo in Bergantovo, ki sta se menjavali.

O rojakih na Power Pointu ne bom pisal. Rečem to, da je naselbina napredna kakor malo takih. Obe družbi — SNPJ in SSPZ — spadata k Prosvetni matici. Društvo SNPJ se je tudi pridružil tukajšnji federaciji naše jednote. Imajo tudi socialistični klub.

Radi oddaljenosti in moje muhaste "lize" smo pa morali odrediti proti domu, ko je postalo najbolj razpoloženo med pikniki. Mnogi so objubili, da nas posetijo na konferenci Prosvetne matice in pikniku, ki bo obenem proslava 30-letnice Proletarca.

Za glavna govornika smo dobili Johna Terčelja iz Canonsburga. Kot znano, je on glavni odbornik SNPJ in star bojevnik v delavskem gibanju. Ima izkušnje že iz stare domovine, iz Trsta, kjer je bil aktiven v delavskih vrstah. Tudi v novi domovini ga vidimo vedno v prednjih vrstah. Za godbo smo dobili štiri Bergantove hečke iz Lisbona, O., katerih slike lahko vidite v letošnjem Majskem glasu. To re preskrbljeno bo vse. Kar potrebujemo in tudi pričakujemo, je velika udeležba vsega naprednega delavstva. Ker bo konferenca ukrepala o važnih vprašanjih, je potrebno, da so zastopani vsi klubi in vsa društva.

Kot zgleda, pride 16. junija gotovo do rudarske stavke, ker je NRA šla po gobe in se operatorji dosti ne zanimajo za sklenitev nove pogodbe. Ker že toliko časa niso skoro nič delali, zro premogarji z bojznejno zopet v negotovost.

S polomom NRA so šle po vodi tudi vse postave v prid delavstva. Vsaj tako izgleda. In kaj pa delavstvo? Ali je pripravljeno na vse, kar pride? V večini slučajev ne. Naša dolžnost je, da stopimo v vrste in se skupno borimo, kar je mogoče le, ako smo skupno organizirani. Važna je tudi 30-letna proslava Proletarca, ki si je spletel že veliko zaslug v korist slovenskega delavstva v tej deželi in tudi v staro domovini. Zato somišljeniki, vsi na plan in vsi v Bridgeport 23. junija! Joseph Snoy, tajnik konference

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Sekunde in večnosti

Sekunda se nam vidi kaj kratak časovni lomek. Toda če jo primerjamo z nekimi nam naravnih pojavov, narave v pravo večnost. Tako švigne svetlobni žarek za brezzvižna brzojavka v eni sekundi okrog zemlje.

Toda moderna znanost je sposobna riti še vse manjše časovne drobce, nekakunda, prave časovne atome.

Prof. Rogowsky je izumil instrumente, katere vrste časovni mikroskop, ki je z njim ujeli tudi milijardinke sekunde tega merilnega instrumenta je katodni ki sestoji, kakor znano, iz najmanjših brezmasnih delcev, elektronov. Magnetna, ki učinkuje na elektronski žarek zračni cevi, ga ukloni z njegove poti. Tako se zariše kot elektronska proga na fotografirano ploščo in iz nje je mogoče izračunati njeno velikost, boljše rečeno neznatnost utroje sile. Časovne drobce do milijardinke kunda se da na ta način dojeti še s poltovostjo. Proti takšnim drobcem so na dnevi seveda že prave večnosti.

Nasprotje časovnih Liliputantcev, kakmeri postopek Rogowskega, so časovni milijonletci in milijarde let. Tudi imamo zanesljivo merilno oro, in sicer ura radij s sorodnimi radioaktivnimi urami. Te snovi, kakor znano, razpadajo v enih ali nekaj desetletjih, v druge prvine. Tako pončuna urana nič manj nego sto milijonov se spremeni v staljen razpadanju v Kamenine, ki vsebujejo poleg urana, ki se je rodil iz njena, ima tedaj svoj list nekako v sebi. Ti rojstni listi nas daleč, silno daleč nazaj v pretekle čase premičnice in po njih so izračunali star meljske skorje in starost naše zemlje znana okrog 2400 milijonov let. To je izmed časovnih gigantov, o katerih smo rili zgoraj.

Toda znanost se je lotila naravno tudi šanja, kako staro je potem sonce, iz katizvira zemlja. Odgovor na to vprašanje dalo opazovanje, da je gibalna energija, ki so isto tako sonca kakor naše sonce, v vesoljstvu enako. To se pravi: lažje se gibljejo hitreje, težje pa počasneje, zakon narave, ki se očituje končno tudi soljstvu najmanjšega: majhni molekuli trejši, veliki, pa počasnejši. Pri moji večji molekuli češče drug od drugega manjši, pri zvezdah pa seveda ne gre sebonja trčenja, temveč za medsebojna vanja. Zvezde vplivajo že tako dolgo drugo drugo, da se je končno izcimilo sedanje gibalne ravnotežja, enakosti gibalne gibe.

Trajanje teh vplivajočih sil pa se da čunati in tako so tudi res izračunali, da vajo že 5 do 7 bilijonov let. To je potebližna starost zvezd in tudi našega sonca, več bi se zaman trudil, da bi razumel tega časovnega kolosa. Samo poslednje izvemo, da leži čas, ko je sonce zazarelo, anu preteklosti dva tisočkrat dalje nazauka, ko se je rodila zemlja. Znanost pa ka kazalec večnostne ure še dalje nazaso računi angleškega astronoma Jeansvilni, tedaj so najstarejše tvorbe v svki ga lahko raziskujemo, neke megličine imajo celo že starost 200 bilijonov let.

O smehu in nesmrtnosti

Desetkrat se moraš smejeti na dan, veseli. Odkar so ljudje, so se ljudje pveselili. To edino, bratje moji, je nadovani greh. In če se naučimo bolje se, se najbolje naučimo drugim zlo delazlo izmišljati. Naj nam bo izgubljen dan, terem nismo niti enkrat plesali. In nepimenujem vsako resnico, pri kateri s smeha... (Nietzsche).

Najmanjša zvezda

Zvezdarna v Pasadeni v Kaliforniji krila planetoid, ki bi se lahko z 180 P imenoval najmanjša zvezda v vesoljstvu, gov premer komaj prekaša 500 m. Planov poznamo že na tisoče, a s pomočjo večjih teleskopov odkrivajo neprestano

(Dalje iz prve kolone.)

stavek — in haš to sta dosegla Mussolini in Hitler v Nemčiji. Nadalje je Parsons v svojem listu zelo dobro Coughlinovo formulo, katere je dokaz (Coughlinove) konfuznosti. To je form kateri detroitski gromovnik Coughlin varja privatno last kapitala, profitni in mezdni sistem; to troje je bistvo kapitalizem, ki predstavlja vse troje! Kapitalizem je produkcija za zasebni profit, doim je produkcija samo za porabo, toda Coughlin ne vidi nobene razlike med tem na sistemoma. Na podlagi tega izvaja Parsons, da je Coughlin — zmčan.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

SPET SMRTNA ŽRTEV TURNE-CA POD ŠMARNO GORO

V nedeljo 12. maja se je smrtno onesrečil 19 letni akademik Svetozar Likar. Ubil se je na istem mestu, kakor teden dni poprej vajenec Dovič.

Dne 5. maja se je na Turncu ubil knjigovodniški vajenec Dovič, teden dni kasneje, spet na istem mestu, kakor teden dni poprej vajenec Dovič.

O Turncu smo že zapisali, da je strma skalna pečina na položju Šmarne gore oziroma Grmad. Semkaj se hodijo vadit v plezanju mladi turisti iz Ljubljane, preden naskočijo stene v planinah. Toda Turnc sam je prav tako nevaren: skoraj naravnih skalnat zob, kjer se lahko vadiš v plezanju po strmih stenah in v plezanju po navpičnem žlebu. Tudi izkušeni plezalci morajo biti kaj previdni, da se ne onesrečijo. Saj je ta mali Turnc zahteval pred leti življenje enega najbolj znanih naših planincev De Reggija.

Akademik Likar se je na izposojenem kolesu v nedeljo popoldne odpravil v Vikrče pod Šmarno goro in se priključil skupini plezancev, ki so mahčili v Turnc. Tam je bilo precej plezancev, kakor jih je vsako nedeljo: plezajo na vrh in potem se spet spuščajo nazaj. Tudi Likar je naskočil Turnc in ga srečno preplezal ter se tudi srečno spuščal k vznožju. Toda naskočil ga je znova, tedaj pa mu je sredi stene, prav tam, kjer je strmo odvil prejšnjo nedeljo Dovič v globino, spodrsnilo, zakrillil je z rokami ter tresil v globino. Vrgel ga je na neko drevo, od tam se je spet odbil na skale in potem se nekaj časa kotilil po pesku, dokler ga niso ustali spodaj stojajoči plezalci.

Prav tisti dan so na Šmarni prvi odkrili spominško ploščo, komponistu Jakobu A. ... pa je bilo še mnogo obilic, tudi na Šmarni gori, med njimi tudi več zdravnikov. Prišli so, obveščeni od očividcev onesreče, ter obvezali ponesrečenega Likarja, ki je bil sicer prvi, a je le stežka govoril. Čelja je imel hudo rano, leva roka je bila neigrna, bruhal je. Poklicani reševalni avto ga je prepeljal v ljubljansko bolnišnico, kjer so se trudili zdraviti in ga do jutra, a se videl, da je bil fant prebude notranje popušča in da umira. V ponedeljek popoldne je umrl.

Štiri leta robije. — V Mariboru se je vršil pred sodiščem prvi proces proti bivšememu pošto-telegrafski sekciji Mariboru, Ivanu Bračku. Obtožen je bil, da je račune ponarjal, potvarjal in da si je tako prisvojil precej denarja. Bračko je zagovarjal, da tako, kakor postopajo tudi drugi z računov, pogosto si je moral denar za računa dela izposojevati, ker ni imel denarja od direktije, a ga potem vrnil. Prav tako tudi predlagajo račune, še preden so bila skoncana, ker potrebujejo denarja za delavce in nabavo materiala itd. Tudi je dejal, da nikoli ni sedel na obtožni kloč, če se ne bi bil zameril direktiji pošte v Ljubljani. Dne 11. t. m. je bila izrečena razsodba, po kateri je sodišče od katerih točk obtožbe odstopilo, in pa je v zadržalo na tem, da se je prislužil 134.000 Din državnega denarja, in zaradi tega kazni Bračka na štiri leta robije, izgubo častnih državljanov, pravice in izgubo državne službe. Bračko je bil višji državni uradnik, saj je prejemal o približno 600 Din mesečne plače, kar je precej visok mesečni redni dohodek.

Avtomobilski uspeh. — V Zagrebu se je te dni velespejem, ki katerim predlagajo seveda tudi avtomobile. In dvignjevo zamisel za avtomobilistiko in napravo reklamo za nemški avtomobilski znamko Adler. Prizor iz delavskih demonstracij v New Yorku, v katerih so protestirali proti ameriškemu militarizmu.

greb. Res je progo zelo naglo prevozil. V soboto 11. t. m. zvečer ob šestih je odpeljal iz Berlina ter dospel v Zagreb v nedeljo popoldne ob treh. Če ne bi bil spotoma imel defekta, bi došel že pred poldnem v nedeljo. Vsekakor je progo zelo naglo prevozil in napravil dobro reklamo. Vozil je iz Berlina preko Dresdena, Prage, Dunaja, Maribora in Rogoške Slatine.

Blagajnika našli mrtvega. — Iz Krškega je pred desetimi dnevi, izginil blagajnik tamošnje hranilnice Jože Simončič. Kakor hitro so ga pogrešali, so se začele raznašati po mestu govorice, da je gotovo poneveril težke tisoče in zaradi tega pobegnil, bodisi v svet ali v smrt. Sumljivo je bilo tudi, da se je zadnje čase obnašal Simončič nekam čudno. Vedeli so tudi, da se je zadobil čez mero. Zaradi govorice so izvedli preiskavo blagajne ter ugotovili primanjkljaj, a trdijo, da je primanjkljaj zelo majhen, okrog 8000 Din, ne pa kakor so govorili, da znaša stotisoče. Hkrati so poizvedovali na vse strani po blagajniku. Šele zdaj so zvedeli, da so v okolici Zapršiča na Hrvaškem našli v gozdu ustreljenega moškega, čigar opis se ujema z opisom pogrešanega Simončiča. Res so ugotovili, da je to Simončič. Zdej bodo blagajniške knjige še strožje pregledali, da ugotove, ali si je res prisvajal celo vrsto let denar iz blagajne hranilnice ter ga trošil zase.

Huda motoklistična nesreča. — Iz Ljubljane sta bila pred dnevi na motoklističnem izletu po Gorenjskem ljubljancina Janez Pernuš in Drago Pirc. Blizu Žirovnice je voznik nenadoma izgubil oblast nad volanom ter je vozilo zletelo v jarek, pri čemer sta dobila oba poškodbe, Pirc lahke, Pernuš pa zelo resne. Pernuš je obležal nezavesten in so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki še zmerom v skrbeh za njegovo življenje, ker je bil dolgo brez zavesti in se tudi zdaj še od časa do časa onesvesti.

Rupar, ki je ustrelil brata, se je sam javil v zapor. — Pred nekaj dnevi zvečer je nagovoril krepak, kmečko oblečen moški paznika ljubljanske jetnišnice, ali bi lahko stopil v pisarno jetnišnice. Paznik ga je odvedel v pisarno in tu je moški dejal: "Zaprte me, jaz sem tisti, ki sem brata ustrelil!" Pazniki so ostrmelj ter povpraševali: "Ste vi France Rupar?" "Da, jaz sem France Rupar."

Bil je posestnik Rupar iz Zgornje Brezovice pri Rakitnici, ki je nekaj dni poprej ustrelil rodnega brata Antona, ki je hotel imeti od njega denar, ker pojde k vojakom. Jetniški pazniki so ga preiskali in izročil jim je vse, kar je imel s sabo: denarja za 4025 Din, svetilko na baterijo in tudi revolver, brez katerega, pravi, ni šel nikamor.

Nova selitev v Alasko

Dvesto družin, obstoječih od 1000 oseb, ki so bile do sedaj na relifu v Michiganu, Minnesoti in Wisconsinu, je dobilo priliko do novega življenja z naselitvijo v plodno Matanusko dolino v Alaski. Izbrani naseljenci so se ta mesec vkrcali na parnik v Seattlu. Oni ustanovijo tam nove naselbine, začasno pa bodo nameščeni v šotorih. Te šotore so namestili gozdarji, 400 jih je iz zapadne obali in kasneje bodo zgradili lesene hišice za nove naseljence.

To naseljevanje upravlja Rural Rehabilitation Division Federal Emergency Relief administracije. Ta korak pokazuje, da pionirska doba v Ameriki še ni dovršena. Projekt sam je tako začrtan, da se naseljencem pristihi mnogo potežkoč, kakršnih so morali prenašati nekdanji naseljenci. Predno se zima začne, bodo nameščenci v udobnih hišicah s tekočo vodo in sanitarnimi pripravami. Brez zamude bodo naselbine preskrbljene z najpotrebnejšimi poljedelskimi stroji in potrebščinami kot traktorji in živino.

Vsak naseljenec dobi 40 akrov rodovitne zemlje. Stroški za farmo, vtevtvi hišo in potrebščine, stanejo približno \$3000 in naseljenec bo imel 30 let časa za odplačilo dolga. Pričakuje se, da bodo naseljenci v stanju začeti odplačevanje v petem letu. Obrestna mera je 3 odstotka, ali vlada ne bo zahtevala nikakih obresti za prva štiri leta.

Legat naselbine je 125 milj daleč od pristanišča Seward v Alaski ob železnici. Dolina obsega kakih 128.000 akrov, od katerih 34.040 akrov pripada federalni vladi. Zemlja je plodna in, dasi je zima dolga in poletje kratko, lega je ugodna za mlekarstvo in vsi trdni usevi uspevajo. Namen je napraviti vas Palmer za središče, kjer se zgradi šola za 400 otrok, tovarne za konzerve, mlekarstvo in take trgovine, ki bodo potrebne. Vas Palmer je mala in se nahaja na ugodnem mestu v dolini.

Alaska je ameriški teritorij od leta 1867, ko je bila kupljena od Rusije za \$7.200.000. Morska obala Alaske je dolga 26.000 milj in po svoji površini je enaka eni petini Združenih držav. Ljudje si predstavljajo Alasko kot zemljo ledu in snega. Dejanski se nahajajo tri četrtine Alaske v severnem zmernem pasu in le ena četrtina je v polarnem pasu. V južni Alaski je klima bolj zmerna kot v mnogih predelih Združenih držav, doline v notranjosti blizu morja pa so jako hladne. Alaska je znana kot dežela zlata in drugih rud in je svoječasno doživela nekoliko "zlatih navalov", ko je na tisoče ljudi iz Združenih držav in Kanade prihrumelo v nadi hitrega obogatjenja. Kopenje zlata je še danes jako važna industrija, ker se vsako leto producira okoli \$9.000.000 zlata. Druga važna industrija je ribarstvo, v

Profiti grede gor, plače pa stoje

Washington. — (FP) — Kljub temu, da profiti industrijskih korporacij grede skokoma kvadruplo, se plače držijo pri tleh kakor megla ob deževnih dnehi. To je razvidno iz mesečnega bizniškega pregleda Ameriške delavske federacije.

Ta poročila, da so se profiti 210 korporacij dvignili v prvih treh mesecih 1935 za 22% v primeri z lanskim letom, plače v dolarjih pa so bile le za pet in pol odstotka višje. To zvišanje mezd so ubile višje cene, ki so se v isti dobi dvignile za šest odstotkov in torej pustile delavstvo še nekoliko na slabšem.

Lansko leto je 1292 korporacij napravilo 60% več profitov kakor leto prej. 306 korporacij je letos v primeri z lanskim letom še izboljšalo profite za 28,9 odstotka. Poročilo dostavlja, da je brezposelnost skoraj na isti točki ko lani in tudi delavski žepi. Delovni tednik je bil povprečno pol ure daljši ko lani.

Lesni magnat odkupil ugrabljenega sina. — Tacoma, Wash. — Tolpa neznanih ugrabiteljev, ki je pred osmimi dnevi ugrabila devetletnega Georgeja Weyerhaeuserja, sina lesnega barona in milijonarja, je dečka izpustila zadnjo soboto, ko je oče izplačal po posredovalcu zahtevano vsoto \$200.000 v rabljenih in nezaznamovanih bankovcih po pet, deset in dvajset dolarjev. Bankovci so tehtali 40 funtov in posredovalec jih je nosil v velikem kovčku. Ko je ugrabljeni deček prišel domov, je povedal, da so lepo ravnali z njim. Zdej je v teku silna policijska gonja po vsem zapadu za ugrabitelji, o katerih policija domneva, da so pod vodstvom razvpitega bandita Alvina Karpisa.

Deportiran po 30 letih v Ameriki

New York. — Odbor za protekcijo tujcemcev poroča o izrednem slučaju Johna Ujcha, ki je bil rojen v Avstriji, zdaj ga pa vlada namerava deportirati v Italijo. V Ameriko je prišel pred 30 leti. V zadnjih pogromih na radikalce je bil prijel v Tacomi, Wash., kjer je bil aktiven v organizaciji brezposelnih in prišel vsled tega v zamero pri oblasteh.

V Alaski ni dela

Nome, Alasko. — V Alaski je veliko več delavcev kakor pa dela, pravijo uradniki Industrijske unije, ki svare brezposelnost pred potovanjem v Alasko. V dolini Matanuska, kamor je ameriška vlada nedavno odpravila več farmerjev iz Wisconsinu in Minnesote, je dobra zemlja, dolga zima in nobenega trga in to ameriškim naseljencem trda predla.

Federacija napovedala boj vigilantom

San Francisco, Cal. — Edward D. Vandeleur, predsednik državne delavske federacije, je pozval državnega generalnega pravdnika, naj takoj podzame akcijo proti vigilantom v okraju Jackson, ki terorizirajo delavske organizatorje. Zaeno je Vandeleur zahteval od gubernerja Merriama, naj osebno poseže v dolgotrajni konflikt med delavci in tovarnarji v omejenem okraju.

Kompanijski pretepači so nedavno ugrabili Arthura Warrenna, organizatorja Ameriške delavske federacije

Odvedli so ga v neki gozd, kjer so ga pretepli in mu zapretili s smrtno, če se ponovno vrne v okraj. Za Warrenna se je zavzela tudi Unija za ameriške civilne svobodščine in zahteva od avtoritet, naj kaznujejo kompanijske pobojnike, ki uslužujejo prebivalstvo in uprizorjajo navale v urade delavskih organizacij.

Slika kaže predsednika Roosevelta pri mikrofonu, ko govori bogatim farmerjem, ki so prikrali v Washington.

Delavska šola zaključila uspešen termin

Chicago. — Chicago Labor College, ki je bil organiziran lansko pomlad na iniciativo socialistov, toda so ga prevzele razne unije, je prvo leto zaključil z velikim uspehom. Tečaj je obiskovalo 350 unijskih članov in 150 nepridruženih študentov. V razredih je bilo zastopanih 60 krajevnih unij.

Porota oprostita unioniste

Chicago. — Po skoraj dvanajsturnem debatiranju in glasovanju v zadevi 23 članov in voditeljev unije cestnih železničarjev je porota oprostita vse obtožbe, kiso bili obtoženi umora in raznih drugih prestopkov v zadnji stavki pri Chicago Motor Coach kompaniji, katero je unija skušala organizirati.

Mooneyjev brat na agitacijski turi

New York. — Tom Mooneyjev brat John bo v juniju obiskal vsa večja mesta na vzhodu in srednjem zapadu v interesu oprostite svojega slavnega brata Toma. John Mooney je član unije cestnih železničarjev in predsednik Tom Mooney Moulders Defense odbora.

Butteški rudarji odprli svojo dvorano

Butte, Mont. — Take gostije med tukajšnjim delavstvom ni bilo že dolgo časa kakor te dni, ko je rudarska unija odprla svojo novo dvorano. Gostje so pojedli 600 hlebov kruha, 864 žemljice, 300 funtov mesa za vložke ter večjo množino drugih dobrin in popili 3000 galon piva — vse brezplačno.

NOVE ARETACIJE SOCIALNIH DEMOKRATOV NA DUNAJU

Avstrijski socialni demokrati izdajo v Brnu na Čehoslovakiem tednih "Arbeiter-Zeitung", ki se razširja v Avstriji v do 30.000 izvodih vsak teden. Te dni je odkrila dunajska policija ekspedicijsko listo in še štirinajst središč za kolportazo. Zaprla je ob tej priliki 19 sodrugov in sodružic. Policija pa naj se ne vara. Aretacija ne bo preprečila širjenja lista, ker je takih zaupnikov, ki širijo "Arbeiter-Zeitung" v Avstriji, že še nekaj tisoč.

Sreča

"Davi sem vas videl, ko ste se na vse zgodaj odpravljali na ribolov. Ali ste imeli kaj sreče?" "In še kakšno. Ko me ni bilo doma, so prišli kar trije inkasanti."

Prizor iz delavskih demonstracij v New Yorku, v katerih so protestirali proti ameriškemu militarizmu.

MATI

Maksim Gorkei
SOCIALEN ROMAN

— Pa ne tu. Tako je! — se je zamišljeno odzval Stefan.

— A dobite jih tu . . .

Stefan je pomislil in tiho dejal:

— Da, da, tega nam je treba . . .

— Sedite za mizo! — je prosila Tatjana.

Pri večerji je govoril Peter, ki so ga matrine besede popolnoma prevzele in premagale, zopet živahno in urno:

— Mamica, jutri zjutraj morate na vse zgodaj odotod, da vas ne zavohajo . . . In sicer na prihodnjo postajo, in ne v mesto . . . S pošto se peljite . . .

— Zakaj? Jaz jo odpeljem . . . — je dejal Stefan.

— Nikari! V slučaju, da se kaj zgodi, te vprašajo: ali je prenočila pri tebi? Prenočila. Kje je ostala? Jaz sem jo odpeljal . . . Aha, ti si jo odpeljal? Hajdi v luknjo! . . . Razumeš? A v ječo se nič ne mudi! Vse ob svojem času, kakor pravi prislovica . . . A tako: prenočila je, najela voz in se odpeljala . . . Koliko jih prenočuje?

— Kje pa si se, Peter, naučil strahu? — je porogljivo vprašala Tatjana.

— Vse je treba znati, kumica! — je vzkliknil Peter in se udaril po kolenu. — Strah in predrznost! Ali se še spominjaš, kako je sodnik udaril Vaganova zaradi časopisa? Za noben denar ne pregovoriš več Vaganova, da bi vzel kako knjigo v roke . . . da! Verujte mi, mamica, spoznam se na vse te reči, to je vsem znano . . . Spisov in knjig vam razdelim, kolikor hočete! Naše ljudstvo ni izobraženo, pa zelo plašno. Ampak čas suje človeka v rebra, da nehoti odpirati oči: Zakaj gre? A knjiga človeku preprosto odgovarja: Za to in to! Misli in premišljaj! Vem za slučaje, da je čitana nevedčevka boljše razumel kot izobraženelec, zlasti če je izobraženec sit! . . . Vespovsod hodim in mnogo vidim! Živeti se da, ampak pameti je treba in spretnosti, da ne padeš v lužo . . . Gosposke s svojim nosom tudi že čutijo, da med kmeti vre — malo se smejejo in neprijazno . . . od gosposke se hočejo osvoboditi . . . Pred dnevi so prišli v Smoljakovo — majhno vasico nedaleč odotod — po davke, a kmetje so pokazali zobe, pograbil so kave . . . Komisar jim pravi: Pasja zalega! Torej zoper carja ste? Kmet Spivakin mu je odgovoril: Poberi se k vragu s carjem vred! Kakšen car, ki trga človeku poslednjo srajco s pleč? . . . Tako daleč smo že, mamica! Spivakina so seveda prišli in zaprli . . . a beseda pa je le ostala in celo otroci, ki so si jo zapomnili . . . beseda živi, kriči.

Nič ni jedel, vseeno je govoril v urnem šepetu; njegove temne, zvite oči so se pogumno bliskale, in stresal je kakor drobiž iz denarnice mnogoštevilne drobnosti iz kmečkega življenja.

Dvakrat mu je dejal Stefan:

— Jej vendar . . .

Peter je vzel kos kruha, žlico in povesti so mu vrele kakor čizku pesni. Po končani večerji je poskočil na noge in dejal:

— Čas je, da grem domov! . . .

Stopil je k materi, pokimal z glavo, potresel ji roko in dejal:

Zbogom, mamica! Morda se ne vidiva nikdar več . . . Reči moram, da je vse to zelo lepo . . . da sem vas srečal in vaše besede . . . močno lepo! Ali imate v kovčegu razen knjig še kaj drugega? . . . Volneno ruto? Dobro . . . Volneno ruto, zapomni si, Stefan! Takoj vam prinese kovčeg . . . Pojdi, Stefan . . . Zbogom! Srečno! . . .

Ko sta odšla, je Tatjana pripravila materi

postelj; zvelkla je obleko s peči in jo položila na klop.

— Živ človek! — je pripomnila mati.

Gospodinja jo je pogledala izpod čela in ji odgovorila:

— Legak človek . . . cinglja, pa ga ni slišati daleč.

— Kakšen pa je vaš mož? — je vprašala mati.

— Dober kmet . . . ne pije, složno živiva . . . Ampak slabega značaja je . . .

Zravnila se je in po kratkem molku dejala:

— Veste, česa je sedaj treba: ljudstvo je treba vzbuditi. Vsi razmišljajo o tem, ampak vsak zase . . . a treba je, da bi glasno govorili . . . in eden mora začeti.

Sedla je na klop in vprašala:

— Pravite, da se tudi mlade gospodične pečajo s tem, da hodijo med delavce, jim čitajo — ali se jim ne studi, ali jih ni strah?

Pozorno je poslušala materin odgovor in globoko vzdihnila. Potem je povedala trepalnice in sklonivši glavo dejala:

— V knjigi sem čitala besede: nesmiselno življenje . . . Takoj sem jih razumela! Poznam tako življenje. Misli so pač tu, ampak zvezane niso in brodiho kakor slepe ovce brez pastirja . . . brodiho, brodiho . . . nikogar ni, ki bi jih zbral . . . ljudje ne vedo, kaj bi storili? To je nesmiselno življenje. Rada bi mu ubežala, ne da bi se ozrla . . . gorje ti, ko začneš spoznavati!

Mati je videla bridkost v suhem blešku njenih zelenih oči, na njenem upadlem obrazu, slišala jo je v njenem glasu. Rada bi jo bila potolažila:

— Ampak vi veste, kaj storiti . . .

Tatjana jo je tiho prekinila:

— Razumeti je treba . . . Ležišče je pripravljeno, lezite!

Odšla je k peči in obstala tam . . . Mati je legla, ne da bi se slekla, v kosteh je začutila bolečo utrujenost in tiho je zastokala. Tatjana je ugasnila luč in ko je izbo napolnila gosta tema, je zadonel njen nizki, enakomerni glas. Zvenel je, kakor da bi otiral plosko obličje dušeče teme.

— Vi ne molite . . . Tudi jaz mislim, da ni Boga . . . in da ni čudežev! Vse to so si izmislili za strašilo, za našo neumnost . . .

Mati se je nemirno obrnila na klopi — brezdanja tema jo je gledala naravnost skozi okno, in skozi tišino je vztrajno polzel komaj čuten šum in šelest . . . Šepetaje in plaho je dejala:

— Za Boga ne vem . . . a v Kristusva verujem, v očeta dobrega . . . In njegovim besedam verujem: ljubi bližnjika kakor sebe . . . tem besedam verujem! . . .

In naenkrat je vprašala:

— In če je Bog, zakaj nas je zapustil s svojo dobro silo? Zakaj je dopustil ljudem, da so se razdelili na dva svetova . . . Zakaj trpi, če je milostljiv, človeške muke, medsebojno zaničevanje . . . zlobo in zverinstva?

Tatjana je molčala. V temi je mati videla slabe obrise njene ravne, sive postave na črnem ozadju peči. Nepremično je stala. Mati si je od bridkosti zatisnila oči.

Nenadoma je zastokal mrk, hladen glas:

— Smrti svojih otrok ne odpustim ne Bogu, ne ljudem . . . Nikoli! . . .

Vlasovka se je nemirno vzravnila; njeno srce je občutilo vso bolečino, ki je iztrgala te besede.

— Mladi ste še, da dobite otroke . . . — je ljubeznivo dejala.

(Dalje priložiti.)

ja za nadaljevanje potovanja v Nevado in Californijo.

Med potom sva dobila novega tovariša. Pridružil se nama je neki Rumunec, ki je tudi potoval v Californijo. V Salt Lake Cityju smo se oprijeli tovrnega vlaka in odpeljali proti državi Nevada. Med vožnjo smo prišli v spor z zavirači, ki so zahtevali od nas, da jim moramo plačati vsak dolar, ako se hočemo še dalje voziti. Mi smo na vse kriplje trdili, da jih ne moremo dati. Končno smo jim obljubili po 50 centov vsak in potem so nas pustili.

Dva dni in dve noči smo se vozili preko goratega ozemlja. Vso pot se nas obdajali hribi in visoko gorovje, prepreženo s skalovjem; vsepolno kanjonov, prepadov in sotesk se je vrstilo ob progi, po kateri smo se vozili.

Dospevši v mesto Reno, Nevada, smo dobili prenočišče v nekem hotelu. Mestece, ki je znano širom Amerike kot zatočišče tistih, ki iščejo hitre razpore, smo si ogledali. V neki stranski ulici smo našli na javno hišo, ki je bila zastražena in omejena, pred vrati je pa hodil policaj v uniformi. Opazili smo našminkana dekleta, ki so vabile v hišo mimoidoče moške. Izvohali smo tudi, da je v omenjeni hiši velika igralnica za denar in dekleta so bila vada za tiste, ki jih je denar preveč tiščal. Krenili smo zopet v osrčje mesta, kjer smo zašli v neko igralnico in tam poizkusili igro na karte. V eni uri igranja so mene, tovariša in sopoltniki Rumunca popolnoma osušili. V Reno so nas dobro naučili, kaj se pravi igrati za denar s pretkanimi profesionalci.

Naslednji dan smo dobili delo in tudi pristojevo vožnjo na avtobusu, ki nas je odpeljal v sto milj oddaljeno šumo v californijskih hribih ob Rdeči reki. Tam so dali vsakemu dolar, da smo si kupili večerjo in najeli prenočišče. Naslednje jutro so nas zopet odpeljali dalje v gozd, kjer so nam odkazali delo na progi. Plača je bila 37 centov na uro in delali smo 10 ur na dan. Hrana je bila precej dobra in bilo je obilo. Kdor je hotel po kosilu ali večerji vzeti še prigrizek s seboj, je to lahko storil. Na razpolago so bile vsakovrstne jestvine in sadje.

Pri tem delu sva s tovarišem ostala 14 dni, sopoltnik Rumunec je pa še tam ostal in nadalje delal, ker ni hotel z nama v Sacramento, kamor sva bila namenjena. Rekel je, da je že sit californijskih oranz in sladke kapljice. S tovarišem sva se zopet oprijela tovrnega vlaka, ki se je vleklo ko dolga kača. Po osemnajsturni vožnji sva končno dospela na cilj, katerega sva imela v načrtu, ko sva se podala na dolgo potovanje.

XX.

Ze naslednji dan po prihodu v mesto Sacramento, Californija, sva dobila delo na rizevem polju. Spoznala sva tudi, da ni vse zlato, kar se sveti. Mene ni bila volja, da bi tam ostal in odločil sem se za vrnitev na vzhod, tovariš je pa dejal, da bo ostal in skušal priti v kako obrežno mesto. Tako sva se razšla; on je ostal v Sacramentu, jaz sem se pa podal nazaj proti vzhodu.

Po približno trideset dni bivanja v Californiji, sem spoznal, da ni niti malo tako kakor sem si predstavljal: da se v Californiji čedita mleko in med, kamor se človek obrne in da se lahko po volji nabere blešččega zlata. Tudi v zlati Californiji je dovolj kislega in grenkega življenja, brezposelnosti in bede.

Dolgo potovanje in "trepanje" na tovornih vlakih me je dosti izužilo in dobil sem bogate izkušnje. Iz Californije proti vzhodu sem potoval na isti način kakor tja; poslužil sem se tovornih vlakov, se jih oprijemal, skakal na nje in raz njih, kakor delajo ameriški klativitezi.

Iz mesta Sacramento sem se podal v Oakland, kjer sem poizvedoval o delu, ker pa je bilo že pozno v jeseni, se je težko dobilo. Jaz ga sploh nisem mogel dobiti in po štiridnevnem bivanju sem bil prisiljen zapustiti mesto in odražati dalje.

(Dalje priložiti.)

Slika kaže prvomajske demonstracije v Moskvi.

Brezimno pismo

Napisal E. Valdoine

Marija je že v drugo in v tretje s čedalje večjim razburjenjem prebrala brezimno pismo. Ali je to sploh mogoče? Gaston, njen mož, naj bi jo varal? Zdaj, po skoraj dvajsetih letih zakona, ko sta se že oba unesla in skoraj nehala misliti na takšne reči! Neopojljivost!

Vsa zmedena in pobita je šla v kuhinjo. Le kako naj v takšnem razpoloženju ljubeče pripravi kosilo! Ljubi Bog, naredi vendar, da vse to ne bo res! Sicer Gaston zadnje čase res nekam pogosteje izostaja kakor poprej — toda ali nima vsak človek to ali ono slabo stran? Ona na primer se najbolje počuti, če gre lahko zgodaj v posteljo, s kriminalnim romanom v roki ali pa z radijsko slušalko na ušesih. Gaston pa rad poseda zvečer z znanci pri kozarcu vina. Bog ve, ali je res . . . ?

Dognati mora, naj jo stane kar hoče!

Ta zklep jo je tako podžgal, da je brž končala svoje kuhinjske reči, nato si je pa ohladila razgreta lica ob vodovodu in si uredila lase. Tako, zdaj pa Gaston lahko pride!

Mož je pohvalil kosilo in razgrnil časopis.

"Trenutek, Gaston," ga je nedolžno zmotila Marija. "Ali boš drevi doma večerjal?"

Gaston se je globlje sklonil nad list. "Viničarji hočejo subvencije od vlade," je zamrmral. "Drevi, si rekla? Da! Čakaj, ne, ne! Dogovoril sem se s Paulom Bazinom, saj ga poznaš . . . star znanec še iz šolskih let, slučaj sva imela v načrtu, ko sva se podala na dolgo potovanje."

"Kam pa pojdetaj?" je mirno poizvedovala Marija.

"Kam? . . . I, kam drugam, neki kakor k 'Zelenemu drevesu'."

Marija je tisti dan živela v neznosni napetosti. Ko se je Gaston zvečer preoblečel, ga je skrivaj opazovala. Novo svilnato srajco je vzel, zeleno ovratnico, tisto, ki mu je najljubša, in svojo najlepšo, temnozeleno obleko. In kako skrbno si je počel urediti lase in napravil prečo!

Naredila je, kakor da zeha: "Lahko noč, Gaston, in dobro zabavo!"

Komaj je odnesel pete, je že odprla omaro in vzela iz nje obleko, klubok in plašč. Pred gostilno ji je srce tako viharno razbijalo, da je morala nekajkrat globoko zasopati, preden je stopila.

V velikih sobi ga ni bilo; pogledala je po stranskih sobah in že hotela oditi, ko ga je odkrila v nekem kotu pri zidu. Tam je sedel z nekim neprijaznim starejšim gospodom in ji pomignil: "Oho, mala! Kaj pa ti tu počneš?"

"Tako dolčas se mi je zdelo doma . . ."

"Imenitno," je zadovoljno prikimal. "Dovolj: moj šolski prijatelj Paul Bazin — moja žena!"

Bilo je strašansko dolgočasno in neprijetno. Marija se je čutila bolj razočarana kakor veselo. Nekdo si je torej privoščil neslano šalo na njen rovaš . . . "Drevi bom v klubu!" je rekel Gaston čez dva dni.

sta sedela njen mož in ona ma. Čudno — saj je ta da stara ko zemlja in grda ko . . .

Gaston se je Mariji prijazno nasmehnil:

"Zdi se mi, da se izpreminja v nočnega metulja, draga! voli, da te seznanim z gospo zino, ženo svojega tovariša šolskih let!"

"Zelo me veseli! Ali gospo Bazina ni tu?"

"Ravno igra biljard. Če malo gledat; ta čas pa delaj do bo gospe Bazinovi!" In že ga več bilo.

Bilo je ena, bilo je dve in In Marija, ki so ji bili živci skrajnosti napeti, se je moč krčevito zabavati z gospo Bazinovi, ki je bila vrhu vsega nekam visoka z njo. Napoln sta se vendarle prikazala gošta in para sta se poslovila.

Gaston se je ljubeče okle svoje žene za roko. Tedaj pa mogla več vzdržati; udarila je krčevito ihtenje. Doma mu vse povedala, pokazala mu tudi najnovejšo dopisnico in smo.

Gaston je bil strašno srdit. "Fej!" je vzkliknil "Fej!" stroj tipkano in brez podpisa tako strahopetno in nizkot. Da si le mogla takšni stvari sestiti!"

"A kaj neki hoče neznani vraznik s takšnim početjem?"

"Mogoče tiči vmes katera tja 'prijateljica', ki ne premanjine zakonske sreče. Nikar ne joči, srček! Glavno je, da si drug drugega rada!"

Nekaj dni nato je poklical spod Gaston Vitray iz ulične lefonske kabine številko 47.

"Dorina, ljuba! Imenitno napravila to reč! Zdaj pa ko tega brezimnega pisarenja! večerjajne pismo se še zmejni! Zdaj lahko svaril kar do je — midva bova imela mir! reč prijati drevi! Kako pravi moja žena se ti smili? — O neumnica, saj je vsa srečna, lahko spet zaspi s kriminalnim romanom v roki!"

HAYES DENTAL OFFICE
ZE 34 LET V SREDIŠČU MESTA
Kata potovanje: Zgodaj, 7:00 ura in 10:00
CENE ZELO ZMERNE
Uradne ure: 9:00 do 6:00
Tel. Harrison 8751
326 S. STATE ST.
Opposite Davis Store, 2d Floor

TISKARNA S.N.P.J.
SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J.
TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI
Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerne, unjako delo prve

Pišite po informacije na naslov:
S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.
Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila.

Izkušnje slovenskega priseljenca

Piše Frank Kroll

(Nadaljevanje.)

"Trempi" smo bili različne starosti, mladi in stari, toda na videz se nismo dosti razlikovali, kajti bili smo kostmi in bradati, povrh pa še zamazani. Bili smo podobni drug drugemu ko groš groša. Nekateri so bili stalni potniki, ki so se selili iz kraja v kraj kakor iz navade. Preživljali so se kakor je že bilo. Vzeli so vse, kar jim je prišlo pod roke ter se potem gostili v džunglah, kakor "trempi" nazivajo svoja postajališča v grmovju.

Na dolgem potovanju proti Californiji smo se včasih ustavili kakor je naneslo pri zamenjavi in ustavljanju "našega vlaka." Med prestankom smo se okrepčali in pokramljali o stvarih, o katerih med vožnjo nismo mogli govoriti. Razume se, da glede hrane nismo bili izbirični. Kot klateži nismo mogli boljše zahtevati. S počitkom tudi ni bilo nič bolje, ker spali smo večinoma na prostem.

Tisti capin, s katerim smo skupaj delali pri gradnji ceste v Coloradu, je bil doma iz Salt Lake Cityja in mormonske vere. Svojo nos je prav rad vzkliknil v vsako stvar in tudi bahaj se je, da je izkušen "trempe". Jaz in tovariš sva mu verjela in tudi sledila, ko naju je kam vodil. Nekeč smo iskali v temi ležišče in prostor, kjer bi se boje prenočili. On kot izkušen trempe je šel pred nama in midva sva mu sledila. Kmalu začujemo šumenje vode in jaz opozorim najinega vodnika, da je v bližini potok, toda on se ni zmenil za moje besede. Nisem se dobro izgovoril svarilne besede, že je najin vodnik cmoknil v vodo in capin je začel vpiti na pomoč. Iz vode se je kmalu izkobil in pošteno se je bil namočil, toda on je bil kljub temu, ker se je oblečen kopal, dobre volje. S tovarišem sva se mu smejala in se norčevala iz njega, ker se je bahal, kako spreten vodnik je, a capin se ni jezil. Potem smo si poiskali ležišče in se pošteno naspali.

Naslednji dan smo že naskočili tovorni vlak. Bili smo čili, zato smo upali, da bomo z enim skokom na vagonu tovrnega vlaka. Jaz in tovariš sva se srečno vjela in oprijela za drog na vagonu in običajna na njem, mormonski sopoltnik pa ni imel toliko sreče. Večkrat se je zalotil, pa v vselej odletel v stran in

končno oblezal poleg proge in žalostno zrl za nama in vlakom, ki je kmalu izginil za hribovjem.

Bilo je že mrak, ko sva dospela v Midville, Utah. Tam sva poizvedovala o delu in drugem. Pri rudopolnicah je bil nočni čuvaj naš rojak in njega sva vprašala o razmerah, da bi nama svetoval, kaj naj storiva. Povedala sva mu, da prihajava iz Michigana in da sva namenjena v Californijo. On je bil očitno vesel najinega prihoda, toda rekel je, da se delo težko dobi in da je za naju najbolje, ako greva v rudnike.

Isto noč sva prenočila na neki fermi na dobrem ležišču. Zjutraj sva se odpravila k rovu, da tam vprašava za delo. Odpeljala sva se na tovornem avtomobilu. V rudarski naselbini sva dobila stanovanje v baraki pri nekem Grku, ki je imel okrog 20 delavcev na hrani in stanovanju in šele naslednji dan sva šla vprašat za delo. Za delo so izbirali le močne in velike hruste, katerih je bilo v skupini, ki je čakala na delo, večje številu. Prišla sva na vrsto tudi midva in oba sva dobila delo, toda prej sva se morala podvreči zdravniški preiskavi. Naslednji dan sva začela delati za plačo \$4.50. Delala sva samo dvajset dni, ker sva bila uverjena, da bova imela dovolj denar-